

**Bilgi
Yönetimi
Dergisi**

Cilt: 4 Sayı: 1 Yıl: 2021

e-ISSN: 2636-8544

Hakemli dergidir.

Yılda 2 sayı (Haziran-Aralık)
yayınlanır.

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/by>

Sahibi

Ankara Üniversitesi Bilgi
Yönetim Sistemleri
Belgelendirme ve Bilgi
Güvenliği Merkezi (BİL-BEM)

Editör

Fahrettin ÖZDEMİRÇİ

Editör Yardımcıları

Bahattin YALÇINKAYA
Mehmet TORUNLAR
Burcu YILMAZ

Yabancı Dil Editörleri

Özgür KÜLCÜ
Özlem GÖKKURT DEMİRTEL

Yönetim Yeri:

Ankara Üniversitesi
Bilgi Yönetim Sistemleri
Belgelendirme ve Bilgi
Güvenliği Merkezi (BİL-BEM)
Gölbaşı 50. Yıl Yerleşkesi
BEYAS Binası 06830
Gölbaşı/ANKARA

İletişim:

bydergisi@ankara.edu.tr

bydergisi@gmail.com

bilbem@ankara.edu.tr

Tlf: (0312) 484 51 89

Editörden...

Disiplinler Üstü Olmak

Bir bilimsel problemin, farklı bilim dallarının yöntem ve teknikleri uygulanarak “disiplinler arası” yaklaşımla çözümü, literatürde oldukça geniş araştırma alanlarını kapsamaktadır. Arşiv bilimi kapsamındaki çalışmalar düşünüldüğünde ise; istatistik ve bilgisayar bilimi başta olmak üzere farklı bilim alanlarının yöntem ve tekniklerinin destekleyici unsurlar olduğu açıkça görülmektedir.

Son yıllarda giderek artan bir oranda daha çok dijital belgenin -sonradan dijital ortama aktarılanlar da dahil- kompleks bir yapı oluşturduğu bilinen bir gerçektir. Günümüzde, bu belgelerin oluşturulma yöntemlerinin, bağlamının ve yapısal özelliklerinin nasıl şekillendirildiğinin anlaşılması, sadece arşiv bilimine ait teori ve yöntemlere atıfta bulunularak elde edilememekte ve teori yetersiz kalmaktadır. E-posta iletilerinden tweetlere, sanat eserlerinden eski matbu metinlere kadar oldukça fazla türün yeni teknolojiler (sinir ağları, blok zincirler, karma algoritmalar, kriptografi ve bulut bilişim vb.) sayesinde; oluşturulması, kaydedilmesi, yakalanması, kodlanması, düzenlenmesi, paylaşılması, kullanıma sunulması ve kullanılmasının “doğası” derinden değişmiştir. İçerik ve biçimin, yeni teknolojilere daha bağımlı hale gelmesi, arşivleme süreçlerinde farklı yaklaşımlara sahip olunması gerektiğini göstermiştir.

Bu durumla ilgili olarak göz önünde bulundurulması gereken nokta ise, arşiv koleksiyonlarıyla etkileşim kurma şeklinin ve arşivleme süreçlerinde hedefe en kısa ve en açık şekilde nasıl ulaşılabileceğine dair beklentilerin, yenilikçi teknolojiler aracılığıyla mümkün kılınması ve yeni nesil arşivcilerin eğitiminde farklılaşmaya gidilmesidir. Odaklanılması gereken olgu ise makinelerin “hesaplama” becerileridir. İşlemler, araştırmacı tarafından düşünülüp tasarlanan algoritmalara dayalı birtakım “hesaplama”lara dayalı yapıldığından, arşivsel süreçlerin de hesaplamalı analizini anlayabilmek için öncelikle “hesaplamalı düşünme” ve “hesaplamalı bilim” kavramının anlaşılması gerekmektedir.

Bu bağlamda, 2016 yılında yeni bir bilim dalı olarak önerilen “Hesaplamalı Arşiv Bilimi-HAB (Computational Archival Science-CAS), arşiv bilimi ve hesaplamalı bilim uygulamalarının “disiplinler üstü” bir anlayışla ele alındığı yeni bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır.

HAB, “Verimliliği, üretkenliği ve hassasiyeti ve kesinliği artırmak amacıyla; değerlendirme, düzenleme, tanımlama, koruma ve erişim kararlarını desteklemek için büyük ölçekli belge ve arşiv verilerinin; işlem, analiz, depolama, uzun süreli koruma ve erişime sunulmasında elektronik hesaplama kaynakları ve yöntemlerinin uygulandığı disiplinler üstü bir alan” olarak tanımlanmaktadır.

Tanınımın vurguladığı en önemli nokta ise; geçmişin, günümüzün, geleceğin bilgi ve belgelerinin ortak mirasımız olduğundan hareketle; arşivsel veri ve bilgi/belgelerin kaybolmaması, bozulmadan kalabilmesi, erişilmesi ve anlaşılması ihtiyacının, disiplinler üstü yeni bir yapıda ele alınması hedefi olarak göze çarpmaktadır. Bilgi yönetim sistemlerinin her geçen gün gelişerek uygulama ve kullanım alanını artırdığı çağımızda, arşiv bilimi disiplinler üstü boyutu ile bilgi yönetim sistemlerinin yolculuğunda olmazsa olmaz alanlardan birisi olarak kabul görmekte ve gelişmektedir. Bu bağlamda, çalışmaların ve literatürün geliştirilmesi ihtiyacının da bulunduğu söylenebilir.

Ülkemizde kurumsal belge yönetimi ve arşivcilik uygulamalarına çağdaş bir bakış açısı getiren ve tüm üniversitelere örnek bir uygulama altyapısı oluşturan Belge Yönetimi ve Arşiv Sistemi (BEYAS) Koordinatörlüğü ve diğer nitelikli projelerin öncüsü ve uygulayıcısı olan Sayın Prof. Dr. Fahrettin ÖZDEMİRCİ'nin Ankara Üniversitesi BEYAS Koordinatörlüğü görevine 19.04.2021 tarihi itibarıyla tekrar başlaması dolayısıyla kendisini tebrik eder ve görevlerinde başarılar dileriz.

Tüm dünyayı beklenmedik bir şekilde etkisi altına alan ve yaklaşık bir buçuk yıldır çoğu iş yapma biçimini derinden etkileyen Covid-19 salgını, inişli çıkışlı bir düzeyde halen devam etmekte ve çeşitli zorluklar ortaya çıkarmaktadır. İş yapma biçimlerini derinden değiştirdiğinden dolayı, 2019 Aralık öncesine dönüşün oldukça zor olabileceği, alanında uzman kişiler tarafından dillendirilmektedir. Bu bağlamda düşünüldüğünde alanımızla ilgili çeşitli kurumsal uygulamaların, bilgi-belge yönetimi ve arşiv süreçlerinde bir kez daha önem kazandığı açıktır.

Teşekkür

Uluslararası Arşiv Günü kapsamında, 9 Haziran 2021 Çarşamba günü, “Geleceğin Yapıtaşları: Bilim-Teknoloji ve Bilgi/Belge Yönetimi Bütünleşmesine Doğru Arşivciliğin ve Arşivcilerin Rotası Sempozyumu” etkinliği çevrimiçi ortamda düzenlenmiştir. Ana teması “Türkiye’de Arşivcilik Mesleği” olan sempozyum, Türk Arşivciler Derneği ev sahipliğinde, Ankara Üniversitesi BİL-BEM ve BEYAS Koordinatörlüğü destekleriyle gerçekleştirilmiş ve alanında uzman uluslararası ve ulusal konuşmacılar ile öğrenciler konuşma yapmışlardır. Konuşmacılara ve tüm katılımcılara teşekkürlerimizi sunarız.

Bilgi Yönetimi Dergisi, 4’üncü yılında 7’inci sayısıyla okurlarıyla buluşuyor. Bu sayının zamanında yayınlamasını sağlayan araştırmacı yazarlarımıza, vakitlerini ayırarak kısa sürede makaleleri inceleyip, sürecin aksamadan devamını sağlayan editörlerimize ve bu sayıya hakemlik yaparak zamanlarını ayıran, görüş ve değerlendirmelerini bizlerle ve yazarlarla paylaşarak katkı sağlayan Prof. Dr. Bülent YILMAZ, Prof. Dr. Coşkun POLAT, Prof. Dr. Fatoş SUBAŞIOĞLU, Prof. Dr. Hakan ANAMERİÇ, Prof. Dr. Hasan Sacit KESEROĞLU, Prof. Dr. Hüseyin ODABAŞ, Prof. Dr. Mehmet TOPLU, Prof. Dr. Niyazi ÇİÇEK, Prof. Dr. Özgür YILMAZEL, Prof. Dr. Sacit ARSLANTEKİN, Prof. Dr. Yasemin GÜLBAHAR, Doç. Dr. Bahattin YALÇINKAYA, Doç. Dr. Burçak ŞENTÜRK, Doç. Dr. Fikret ARI, Doç. Dr. Hale ILGAZ, Doç. Dr. Haydar YALÇIN, Doç. Dr. İbrahim ARPACI, Doç. Dr. Mehmet Ali AKKAYA, Doç. Dr. Nevzat ÖZEL, Doç. Dr. Semra GÜNDÜÇ, Doç. Dr. Şahika EROĞLU, Doç. Dr. Tolga ÇAKMAK, Doç. Dr. Yavuz ERDOĞAN, Dr. Öğr. Üyesi Banu Fulya YILDIRIM, Dr. Öğr. Üyesi Halise ŞEREFİOĞLU HENKOĞLU, Dr. Öğr. Üyesi Huriye ÇOLAKLAR, Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin YÜCE, Dr. Öğr. Üyesi Kasım BİNİCİ, Dr. Aybike TUNÇ, Dr. Mehmet Altay ÜNAL, Dr. Metin TURAN, Dr. Safa Burak GÜRLEYEN ve Dr. Sefer YAZICI hocalarımıza verdikleri destek ve sağladıkları katkı için ayrı ayrı teşekkür ediyoruz.

Dergimizin Hakem Kurulu üyeliğini kabul eden Marmara Üniversitesinden Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü’nden Prof. Dr. Asiye KAKIRMAN YILDIZ ve Prof. Dr. Tuba ÇAVDAR KARATEPE, Ankara Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü’nden Prof. Dr. Hakan ANAMERİÇ, Anadolu Üniversitesi Büro Hizmetleri ve Sekreterlik Bölümü’nden Prof. Dr. Özgür YILMAZEL, Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü’nden Prof. Dr. Umut AL, İstanbul Medeniyet Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü’nden Doç. Dr. Alpaslan Hamdi KUZUCUOĞLU, Marmara Üniversitesinden Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü’nden Doç. Dr. Burçak ŞENTÜRK ve Doç. Dr. Güssün GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi’nden Doç. Dr. Gaye BAYCIK, İstanbul Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü’nden Doç. Dr. Işıl İlknur SERT, Ankara Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü’nden Dr. Arş. Gör. Demet IŞIK, Ankara Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü’nden Dr. Arş. Gör. Neslihan ER-KOÇOĞLU, Ankara Hacı Bayramı Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi’nden Dr. Aybike TUNÇ, Bartın Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü’nden Dr. Öğr. Üyesi Ahmet

ALTAY, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü'nden Dr. Öğr. Üyesi Banu Fulya YILDIRIM, Bartın Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü'nden Dr. Öğr. Üyesi Huriye ÇOLAKLAR, Marmara Üniversitesinden Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü'nden Dr. Öğr. Üyesi Lale ÖZDEMİR ŞAHİN, Özyeğin Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden Dr. Öğr. Üyesi Salim IŞIK, Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Dr. Öğr. Üyesi Semanur ÖZTEMİZ, Bezm-i Âlem Vakıf Üniversitesi'nden Dr. Zeynep GÖRMEZOĞLU hocalarımıza da bu satırlardan teşekkürlerimizi iletiyoruz. Ayrıca Dergimiz Editör Kurulu'na yeni katılan Dr. Öğr. Üyesi Banu Fulya YILDIRIM, Öğr. Gör. Emine CENGİZ, Öğr. Gör. Kübra ZAYİM GEDİK, Öğr. Gör. Mehmet Oytun CİBAROĞLU Öğr. Gör. Özhan SAĞLIK ve Öğr. Gör. Özlem YALÇINKAYA hocalarımıza da katkılarından dolayı teşekkür ederiz.

Dergimizin 2021 yılına ait 4. cilt 1. sayısında, birbirinden değerli 6 hakemli makale yayımlanmıştır. İlgi çekici konuların işlendiği bu sayımızda yazarlarımıza, editörlerimize ve hakemlerimize teşekkür eder, başarılarının devamını dileriz.

30.06.2021, İstanbul
Doç. Dr. Bahattin YALÇINKAYA
Editör Yardımcısı